

Emiliano Pastor

(entrevistat per Jordi Casanovas)

Dimarts 20 de febrer. Allà és estiu i aquí, gairebé. L'Emi és a l'Argentina. Després del seu pas per l'Institut del Teatre, s'ha confeccionat el seu propi itinerari curricular a Buenos Aires. L'entrevista la farem pel Messenger. Ell té vint-i-un anys i és l'autor més jove del cicle. Malgrat això, ja té més de mitja dotzena d'obres escrites (El jardín de jacintos, El jardiner de la N-II, Allà on s'estimen els peixos, amb Adriana Bertran, Allò que no entenen els marcians, Riguin de l'hipopòtam, I si l'estiu ens desenterra?, entre d'altres) i diversos guions de curtmetratges i migmetratges amb Ibai Abad.

Doncs agafo aquest primer fil... Explica'm una mica els pròxims projectes...

Comencem ja?

Anem parlant i jo ja en faré un collage...

Ok.

Igualment t'anava a preguntar què penses fer pròximament.

Ara, al març, començo un munt de cursos de dramaturgia i direcció amb Mauricio Kartún —l'adoro—, Rubén Szuchmacher, Cecilia Propato i potser Spregelburd... A més sembla que entraré a treballar en una editorial de teatre llatinoamericà com a compilador en la secció jove, i faré d'assistent de direcció. Classes d'alemany, perquè vull descobrir Berlín i el seu teatre en el futur. M'encanta l'escena alemanya (visca Pina Bausch!). I després hi ha els meus projectes, per exemple estic començant una nova posada en escena. De moment només tinc dos actors fantàstics i moltes ganes.

Quina obra?

Treballaré d'una manera diferent a la que estic acostumat, iniciaré els assajos tenint només alguns textos inconnexos, res més... De moment m'estic basant en un dels meus llibres preferits, *The waves*, de Virginia Wolf. Vés a saber què en sortirà. En tot cas ens divertirem molt. Sembla que treballarem amb un equip molt reduït, enregistrarem totes les improvisa-

cions en vídeo i a partir d'això jo aniré produint el text setmana a setmana. Mai he treballat així.

És un procés amb més incògnites i més emocionant, no?

Sí, treballar amb incògnites és una cosa que he après aquí. Jo sempre ho planificava tot i això matava el procés, impedia que fos una recerca... Ara em diverteixo avançant sense saber res, i hi ha espai per a les descobertes.

Crec que així s'aconsegueix més frescor i t'obliga a no racionalitzar tant, no?

I tant, penso el mateix. Quan era a l'IT intentava fer servir les eines que aprenia com si fos un mecànic, em sortien obres del segle XIX i si els prens el pols, no sents res...

Què és el que has trobat més interessant a les classes de Buenos Aires?

Doncs vaig abandonar l'IT, entre altres coses, per poder muntar-m'ho a la meva manera, tinc tendència a sentir que em treuen la llibertat i per això estic aprenent molt més aquí, a

la meua manera; sento que aquest sistema d'anar fent cursos que jo trio, classes individuals, xerrades amb dramaturgs, projectes meus, ajudanties, feines... és més proper a les meves necessitats d'aprenentatge. Jo trio! Una carrera a la carta.

Ara ja has dirigit un muntatge. T'hi has trobat còmode, dirigit?

El procés va anar molt bé, perquè m'havia preparat moltes coses abans d'arribar a l'Argentina i al cap de pocs mesos ja vaig estrenar, ho vaig fer tot molt ràpid, massa, el dia de l'estrena els actors encara no se sentien gens segurs. Però això ho vaig saber després... Quan vaig arribar no coneixia ningú, vaig haver de trobar tot l'equip, espai d'assaig, informació sobre subsidis... I vaig viure l'aventura d'anar picant a la porta dels teatres amb el meu text, un per un. Em deien que la meua obra era rara... O avorrida... Al final, en un teatre petit em van dir que sí, i allà ho vam fer: *Aquello que no entienden los marcianos*. Els quatre personatges no surten mai junts, i tot i així es va creant una trama de relacions complexa. Durant la primera part

sembla que cap escena tingui relació amb la següent, però després tot comença a justificar-se i es veu la funció de cada segment, fins i tot dels fragments de dansa. El que produïa desconcert passa a tenir sentit precisament quan l'espectador ja havia abandonat l'esperança de trobar-n'hi.

Estar fora de casa t'obliga espavillar-te més, no trobes? De la mateixa manera que molta gent que ve d'altres països a Barcelona i que està més activa que els mateixos d'aquí.

Sííííí, i tant! Ha estat un canvi genial, també en altres sentits. He hagut de fer-ho tot jo, i per a això calia tenir molt clar que el que vull fer és teatre i res més que teatre. A més he conegut una nova realitat teatral, i tinc la sensació d'haver-me obert molt, com a mínim artísticament. Per a alguns projectes he hagut de contactar *teatristes* de tot Llatinoamèrica, i realment... HE DESCUBERT AMÉRICA!

He fet un llistat de les teves obres, són gairebé una desena!

Moltes no les ha llegit ningú —diria que ni jo mateix—, però he tingut la sort d'haver-ne publicat dues a

Espanya, i dues més estan en vies de publicació aquí a l'Argentina. I tinc també moltes versions teatrals i cinematogràfiques d'obres d'Agatha Christie. Ho feia quan era molt petit. Ha, ha, ha! Després vaig vendre tots els llibres d'Agatha Christie i de *pesadillas* al mercat de Sant Antoni!

I ara estic escrivint tres obres simultàniament. Una passa tota en un cotxe, on viuen els personatges: dormen, cuinen, estenen la roba... Però el cotxe no és d'ells, els l'han deixat i està en venda, la qual cosa és una amenaça constant. Tots els personatges són lletjos i poc intel·ligents, i a mi em desperten molta tendresa. Intento que s'equivoquin sovint, que no trobin la millor manera de fer les coses, que ells mateixos siguin la seva dificultat... I intento que gràcies a això arribin a moments de molta humanitat, cosa que m'agrada veure en el teatre, però encara no sé si ho aconsegueixo, diria que no. Per ara el que millor faig quan escric teatre és aprendre un munt (és un absorbir constant) i divertir-me. Evidentment, intento anar més lluny, però encara em considero massa

jove com per dir que els meus textos van molt més enllà d'això.

Quin tema creus que es va repetint o ha anat apareixent més freqüentment a les teves obres?

Ha, ha. Doncs em fa vergonya, però hi ha un tema molt adolescent que he anat arrossegant: les ganes de fugir, d'abandonar-ho tot, la desesperació existencial... Tots els meus personatges fins a l'obra de l'hipopòtam tenen una mica d'això. Ha, ha, ha! I jo ara sóc un noieta molt feliç, així que m'he promès que MAI MÉS!

Serà difícil de deixar-ho.

No, no, ja ho he fet.

Home, fer temes adolescents no és negatiu, no?

No, sobretot perquè fins fa molt poquet jo era adolescent!

Entre altres projectes de dramaturgia, em consta que estàs iniciant una experiència d'intercanvi entre diversos dramaturgs joves de Llatinoamèrica, oi?

Sí, és un dels projectes que més m'entusiasma. «Dramaturgs amb te-

lèfon» neix de la meua necessitat de no treballar sol, de fer coses entre dos, tres o més persones. Sempre m'ha agradat treballar així. Vaig estar milions d'hores i setmanes investigant per Internet per trobar dramaturgs joves de tot Llatinoamèrica, com un detectiu, escrivint a tothom. Va ser divertit. Així vaig fer una base de dades que ara em servirà quan entri a treballar a l'editorial. Vaig llegir un munt d'obres (encara no he pogut llegir-les totes) i vaig seleccionar les que més m'agradaven (no m'atreveixo a dir les «millors»). Així, estic organitzant grups de tres dramaturgs cadascun, on jo coordino i també estic com a autor. I escrivim obres per Internet, per Messenger, per mail, per telèfon, per carta... Com podem. També ens visitem entre nosaltres. Són tots menors de 26 anys i... GENIS! De debò, és increïble que no es coneguessin entre ells, m'agrada fer de pont entre aquestes persones: Gabriel Calderón, Eduardo Calla, Paco Reyes... D'Uruguai, Bolívia, Mèxic... Un munt de dramaturgs amb currículums que fan que et fan caure d'esquenes. I el talent, i les ganes... Jo estic segur que alguns d'aquests

noms seran referents teatrals més endavant. Aquesta experiència és el millor curs de dramaturgia que he cursat en ma vida.

M'ho imagino...

Treballar així t'obliga a incorporar en el propi procés eines alienes, noves maneres, i és un provar coses noves constant. Mai m'havia obert tant com a dramaturg, i tan ràpidament. Tinc la intenció de fer una experiència similar amb dramaturgs catalans quan torni a Barcelona, si és que algú s'hi apunta. Ja ho he parlat amb algun. Crec que seria una experiència interessant per a autors, gent de teatre i públic.

Quina diries que és la diferència entre com rep la gent a Buenos Aires el teatre propi i com ho fem a Barcelona amb el nostre. És l'espectador, és el dramaturg, són els directors?

Mira, jo he vist unes estadístiques de l'espectador de Buenos Aires i tampoc és cap meravella. En termes relatius, poca població va al teatre, i tots van al circuit comercial. Però és una ciutat tan gran que hi ha gent per

a tot, així que el circuit independent i *off* té públic.

T'explicaré una anècdota. Jo estava parlant amb una directora sobre Grotowsky i ingènuament li parlava entusiasmat de la idea de «teatre pobre» a Europa, i ella em va mirar escèptica i em va dir: «Molt bé, a Europa potser feu teatre pobre per gust, però nosaltres el fem per obligació». Això em va impressionar, i em va commoure veure un moviment teatral tan multitudinari només per passió, amb pocs diners... És clar que sense aquesta passió aquí no hi hauria teatre i això es nota, els actors són intensos, les posades en escena són compromeses... Hi ha un vel d'imperfeció sobre tot que m'encanta. Es fa teatre a qualsevol lloc, potser al final d'un passadís, en una habitació humida sense focus. En llocs així he vist algunes de les millors obres de la meua vida. A Barcelona fer teatre és una mica més còmode, i això té una cara negativa.

És una bona conclusió...